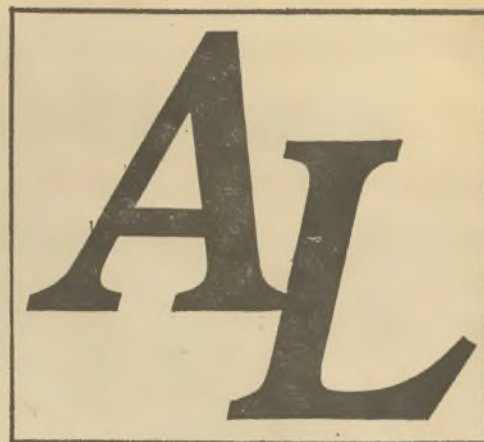

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol. Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 25. JUNI 1973 • POSTFACH 3, 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 25. • PREIS S. FR. 1.00

Sovětská invaze do USA

Přicházejí s pompou, jako Brežněv, i nenápadně. Ale přicházejí. A člověk by byl rád, kdyby bylo skutečně možno mávnout nad studenou válkou rukou jako nad něčím, co neuspělo a padlo na "smetiště dějin". To jest kdyby bylo možno věřit, že obě strany — západ i východ myslí sblížení upřímně.

Skoro denně se dočítáme o nějakých nových obchodních smlouvách, dohodách, výměnách mezi Amerikou a Sovětským svazem a skoro denně si tak uvědomujeme, že nové přátelství mezi věřejšími rivaly pomáhá hlavně posilovat Rusko. To Rusko, které se na venek usmívá a doma hrozí, které se v duchu musí smát nad náivností a krátkozrakostí svých ideových protivníků, jež unaveni hádkami a dychtívi obchodu, pomáhají mu tužit svaly ke konečnému účtování.

Brežněv byl tak neobyčejně laskav, že v rozhovoru s americkým novinářem před svou cestou do USA ujistil, že nemá v úmyslu, využívat situace, v níž se Nixon ocitl aférou Watergate. Americký tisk se nad tou velkomyslností rozplýval. Nečetli jsme jediný komentář, který by tento Brežněvův výrok byl prohlásil za, přinejmenším, troufalý.

ITT, Mezinárodní telegrafní a telefonní společnost, podepsala se "sověty dohodu o vzájemné výměně důležitých technologických a vědeckých informací. Komentáře se strany představitelů ITT jsou radostné. Pochvalují si, jak mají sověti krásně vybudovanou knihovnu v tomto oboru,

NĚKDE VE FRANCH

Přímo z USA odletěl L. Brežněv do Francie, kde se seje s prezidentem Pompidouem. Místo schůzky není známo, francouzská vláda oznámila jen, že to bude "někde ve Francii". Tématem rozhovoru má být diskutování praktických důsledků leduové schůzky obou státníků v Minsku.

jak i oni — ITT — mohou mít z této spolupráce přínos. Rádi věříme, i chudá kuchařka ovládá nejméně jedno tajemství gurmánské kuchyně. Za zvuku Internacionály zakotvil v polovině června v Newyorském přístavu po pětadvaceti letech osobní sovětský parník Michail Znamenov. Jeho příjezd znamenal obnovení pravidelné lodní linky mezi SSSR a USA. Parník má kapacitu 700 cestujících. Připlulo jich — 66! Sami prominenti, mezi nimi i velký skladatel komunismu Dmitrij Sostakovič. Na lodi nebyl jediný obyčejný sovětský občan-turista... Ale pravidelná linka byla zahájena: v rámci uvolnění vztahů.

V této souvislosti se nám chce připomenout jeden z celkové ojedinelých hlasů realističtějších, nezaslepených politiků. Republikánský kongresman Mathew J. Rinaldo poskytl ve Washingtonu interview sovětskému novináři před příjezdem Brežněva do US. Řekl mimo jiné, že podpoří Nixonův návrh na udělení doložky nejvyšších výhod Sovětskému svazu jen v případě, že Moskva dá možnost sovětským Židům, ale i ostatním občanům svobodně emigrovat. "Nejde jen o Židy", řekl, "protože kdekoliv jediný občan je nesvoboden, všichni ostatní jsou rovněž otroci..." Tento interview byl pořízen pro sovětskou televizi, ale poslanec Rinaldo řekl potom, že silně pochybuje, že by ona část o emigraci sovětských občanů se dostala na ruské obrazovky.

Při tomto interview došlo k malinko groteskní situaci. Když kameraman přetáčel film, položil novinář otázku Rinaldoovu asistentovi Louis Vetterovi: "Poslyšte, je tenhle poslanec Rinaldo u voličů populární?" Načež Louis Vetter odpověděl: "Dostal loni 62 procent hlasů..." Nikdy by se mu ovšem nemohlo podařit získat devětadvacet procent hlasů jako dostávají vaši kandidáti..." Načež zavládlo rozpačité mlčení se strany ruského novináře, který byl rád, že film v kamere byl přetočen, a on mohl pokračovat v interview...

Zemská tíže tíží Vesmír

Odstartovali za problémů — vracejí se triumfálně. Člověk nemusí být odborník ani vesmírný fanoušek, aby chápal, jak fantasticky dopadla mise Apollo — Skylab. Ale člověk musel být málem Sherlock Holmes, chtěl-li tuto jedinečnou misi sledovat v americkém tisku, o rozhlasu a televizi ani nemluvě. Zprávy o činnosti tří kosmonautů ve Skylabu se dostávaly na stále zadnější stránky, třebaže každá ta zpráva obsahovala nějaký úspěch — triumf, nový důkaz osobní šikovnosti kosmonautů a jedinečnosti americké vědy a techniky.

Sám fakt, že se astronautům podařilo uvolnit zasekleu lopatku Skylabu, jednu z těch, které zachytávaly sluneční energii a přeměňovaly ji na elektřinu, byl ryzím kandidátem na sólokapra. A stejně tak i celá ta řada pokusů, které trojice "vesmírných laborantů" prováděla. A nebyly to žádné "pokusy pro pokusy", žádné extravagantní vědecké a technické hříčky, ale přímé odpovědi na řadu problémů, jež Země není schopná řešit, a které — pro Země, pro lepší život na ní — by mohl řešit Vesmír. Uvedme námatkou pokusy ve-

litele Skylabu Charlese Conradu. V malé elektronické tabulce peci zkoušel různé techniky, které by umožnily výrobu dokonalých kuličkových ložisek, čistých kovů a velmi pevných materiálů, jež se na Zemi vyrobit nedají proto, že tomu brání zemská přitažlivost. Stav beztláče, neboli nulová gravitace se na Zemi vytvořit nedá. V kosmu, jak známo, na oběžné dráze kolem Země, jimiž bude zahájen nový věk metalurgie. Takové továrny budou moci vyrábět, například, plovoucí ocel, plnou bublin, jaké má houba. Nový materiál si podrží originální vlastnosti pevné ocele, jenže bude lehký jako korek. Budou se tam moci vyrábět úplně nové látky, mnohem lepší než dosavadní elektrické vodiče, dokonalá kuličková ložiska, která pro svou absolutní formu se neodřou ani po dlouhém užívání, otáčet se budou s nepatrným třením a skoro bezhlučně. Ze skla se v kosmu bude vyrábět dokonalá optika a zcela nové druhy skel. Budou se tam dělat účinnější vakcíny a léky...

Je těch možností víc, než unese laický rozum.

Apollo se tedy vrací triumfálně, jeho posádka uskutečnila víc, než se čekalo. Měla jen — ona, Apollo i Skylab — jednu smůlu: obíhala naši planetu společně s aférou Watergate, které dal americký tisk ve svém srdci a na svých stránkách přednost. Asi až čas rozhodne o pravém pořadí důležitosti. A soudruh Brežněv, který přiletěl do této "oběhové" situace, musel mít radost a cítit vděčnost k americkým novinářům — že ho nepřivítali prvními stránkami plnými amerického kosmického triumfu. Zachovali se taktně k představiteli země, jež má poslední dobou tak nehoráznou vesmírnou smůlu. Přivítali ho plamenným ohňostrojem Watergate. My nejsme soudruh Brežněv — my z toho radost nemáme.

MÁ TO BÝT POKUS O "POTRESTÁNÍ"?

Předseda lybijské vlády — plukovník Khadafy prohlásil majetek jedné americké olejové společnosti v Lýbii za znárodněný. Je prý to: "silný políček do americké tváře," arabská pomsta za to, že US stojí na straně Izraele.

Jak hluboká spolupráce?

V sovětském vedení došlo k názorovým rozdílnostem o účelnosti zesílené spolupráce se Spojenými státy při využití sibiřské ropy a zemního plynu. Zprávy o tom se objevily v Moskvě pár dní před Brežněvovou cestou do Washingtonu. Zastánci široké hospodářské spolupráce se Spojenými státy, mezi nimi Brežněv se domnívají, že dlouhodobé smlouvy uvolnění napětí mezi Východem a Západem. Ujistí u také, že dodávky velkého množství zemního plynu Spojeným státům přinesou Sovětskému svazu takový příliv deviz — které umožní vybavit ostatní sovětské hospodářské obory nejvyspělejší technikou

Západu. Mezi odpůrci tohoto postupu jsou vedle několika politiků především technici. Obávají se, že sovětské přírodní zdroje budou prodány

do zahraničí příliš levně. Domnívají se, že lepší cen by bylo možno dosáhnout vývozem zpracované ropy a zemního plynu.

RVHP V PRAZE

V Praze se konalo zasedání Rady vzájemné hospodářské pomoci, jemuž věnoval pozornost také tisk na Západě. Podle něho byly hlavními náměty porad v Praze strojařství, lehký průmysl a ekologické problémy. Ze skutečnosti, že se na pražském sněmování Rady vzájemné hospodářské pomoci účastnil náměstek sovětského ministra zahraničí Rodionov, se ve východoevropských kruzích najisto počítá s tím, že k ná-

mětům jednání patřily i závažné zahraničně-politické problémy. Do Rodionovovy kompetence totiž spadají nové náměty, jež se týkají jak spolupráce uvnitř východního bloku tak vztahů mezi východoevropskými státy a západní Evropou. Má se za to, že se jednalo o modalitách hospodářské kooperace mezi východní a západní Evropou. Sovětský svaz nad tím chce mít přesnou kontrolu.

O ČESKOSLOVENSKU

Sympatické rozhodnutí

Podle vyhlášky Středočeského krajského národního výboru o provozu v rekreačním území: na vodní hladině lze provozovat jen takové vodní sporty, které neohrožují ostatní účastníky rekreace a neobtěžují zejména nadměrným hlukem, a při nichž není ve značné míře znečišťováno ovzduší a vodní hladina. Hlučnost plavidla nemá převyšovat 60 decibelů při vzdálenosti 30 metrů od plavidla. Provozování vodních sportů motorovými plavidly je dovoleno v době od 7 — 12 hodin a od 14 — 20 hodin. Vodní lyžování, používání motorových lyží a létajících draků je dovoleno jen v k tomu určených prostorách.

Nejvyšší geologické pracoviště

Pracovníci Geol. průzkumu ze Spišské Nové Vsi se nastěhovali i do Vysokých Tater. Velkou vrtinou soupravou — jakou se obvykle hledávají ložiska plynu nebo rud, hledají na Skalnatém Plese hledat — docela obyčejnou vodu. Vrtná posádka, která začala pracovat ve výši 1753 metrů, což je nejvyšší položené místo, kde se dosud v ČSSR konal geologický průzkum, má za úkol zabezpečit dostatek pitné i užitkové vody pro nově budovanou vrcholovou stanici lanovky z Tatranské Lomnice na Skalnaté pleso.

Nový most přes Labe

bude postaven v příštích letech v Děčíně. Soumostí v délce jednoho a půl kilometru překlene nejen největší českou řeku, ale i Ploučnici a děčínské východní nádraží. Bude použita jednoduchá ocelová konstrukce, která nijak nenaruší pohled do tohoto půvabného labského údolí.

Pravidelné plavby

Bratislava — Budapešť a zpět opět zahájila Československá plavba dunajská. Dopravu obstarávají oblíbené rychlododě, kterým se říká rakety. Jsou to lodě, které jakoby se vznášely na hladině obrovskou rychlostí. Celá loď je zasklená, okna se neotvírají, protože vodní tříšť obklopuje celou "raketu". Plavba Bratislava — Budapešť trvá něco málo přes tři hodiny.

Všimli jsme si za vás

pozoruhodné náhody, která se poslední dobou vyskytuje na stránkách Rudého práva. Tento deník "největší a nejčtenější", otiskuje celostránkové, pravidelné rozhovory na dané politické téma s menšími stranickými formáty — pracovníky okresních a krajských výborů komunistické strany. Obsah těch rozhovorů je nudné a nutně pořád stejný: at' žije Sovětský svaz, díky za bratrskou pomoc, kterou nám poskytl v srpnu 1968, vše na západ od Chebu jsou imperialisté, atd atd, stará písnička. Čeho jsme si však všimli je, že dosud skoro všichni ti interviewovaní jsou na fotografiích — v obrovských slunečních brýlích. Že by nová móda? Vzpomínáme dob, kdy bývaly právě takovými formáty jako "nohsledi západáctví" odsuzováni všichni, kdož nosili velké tmavé brýle. Móda to nebude, spíš touha udržet svoji tvář v co nejhlubší anonymitě před širokým publikem...

Před výstavou Embax

Už po čtvrté se bude koncem června v Brně pořádat mezinárodní výstava obalové techniky. Na ploše pětadvaceti tisíc čtverečních metrů se soustředí exponáty 274 podniků a organizací z 18 zemí. Kromě Československa se obalové výstavy účastní Belgie, Dánsko, Finsko — Francie, Holandsko — Itálie, Jugoslávie, Maďarsko, obě Německa, Rakousko, Švédsko, Švýcarsko, Velká Británie, Západní Berlín a prostřednictvím zastupitelských organizací také Španělsko a USA.

3457 dopravních nehod

se stalo za prvních pět měsíců letošního roku na silnicích jenom Jihomoravského kraje. Je to o deset procent víc než za stejnou dobu loňského roku. Bylo při nich 83 osob usmrceno a hmotná škoda převýšila jedenadvacet milionů korun. Hlavní příčinou nehod byla nadměrná rychlost vozidel a zajímavé je, že převážnou většinu nehod zavinili zkušení řidiči a řidiči z povolání proti nezkušeným a úplným nováčkům. Je to proto, že řidiči z povolání, zvláště ti zkušenější, si dovolují jezdit s větším riskem a s větší bezohledností.

Nic než obchod

Americký list New York Times upozornil na příznaky toho, že sovětské vůdcové mají obavy, aby hospodářskou kooperaci se Západem nevyvolávali mezi lidem naděje, že nastane uvolnění též v oblasti vnitropolitické. Takové obavy nejzřetelněji prozradil ústřední tiskový orgán sovětské komunistické strany Pravda v obsáhlém článku, který napsal šéfredaktor časopisu Za Rubežom, Daniel Kraminov. Článek byl jakousi předmluvou k návštěvě Leonida Brežněva ve Spojených státech. Kraminov úvodem pochválil prezidenta Nixona, že se rozhodl pro politiku mírové koexistence bez ohledu na ideologické differences. Došel přý k poznání, že Sovětský svaz je vojensky a hospodářsky mocná země, a že je proto v zájmu Ameriky se s ním dohodnout.

Mírovou koexistenci s největší kapitalistickou zemí by si ale prý neměli sovětské občany mylně vykládat. Jen naivní lidé se mohou domnívat, že užší hospodářská kooperace se Spojenými státy bude mít za následek ideologické uvolňování v Sovětském svazu. Ideologické konflikty mezi kapitalismem a socialismem prý nepominuly. Jsou to základní konflikty nynější epochy a ideologický boj na mezinárodní frontě bude pokračovat. Všichni sovětské občany musejí být politicky bdělí. Nesmějí podléhat imperialistické reakční ideologii. Těmito slovy komentátor Kraminov velmi srozumitelně varoval před iluzemi, že se západním kapitálem a technologií bude moci být do sovětské říše importována též západní ideologie a že strohá vnitro-politická kontrola bude uvolněna.

tická kontrola bude uvolněna.

K nadějším, že kremeštské vůdci se přičiněním Západu dají pohnout k liberálnější politice, povzbudila sovětský lid zřejmě též blahovlnnější praxe režimu při povolování emigrace židů do Izraele. Nikdo nepochybuje o tom, že bez amerického tlaku by se k tomu v Kremlu neodhodlali.

Jednou větou

Herec a kariérista, poslední dobou náramný kolaborant, Vítězslav Vejražka zemřel v Praze. • Studijní delegace jugoslávských komunistů navštívila "bratrské Československo". • Z Pardubic do Ležáků se opět vydají 24. června pší turisté, aby si připomněli jedenatřicáté výročí vypálení této obce fašisty. • Dva tisíce nových motocyklů JAWA 634 mají být do konce roku vyrobeny v Týnci nad Sázavou. • Monopolním výrobcem hromosvodů je v ČSSR okresní podnik v Hronském Beňadiku, kde jich vyrobí pro domácí i zahraniční zákazníky ročně 30 tisíc. • Závod vzorné jakosti, Made-ta v Plané nad Lužnicí, patří mezi největší průmyslové výrobce ementálského syra na světě; ročně tu zpracují 120 milionů litrů mléka. • V nakladatelství Svoboda (podnik KSČ) vyšla kniha Projevy a stati, L. I. Brežněv, 1964-1971. • Přes dva a půl miliónu domácích i zahraničních turistů se i letos — jako každoročně, objeví během léta na Krumlovsku. • Odhalením pamětní desky prof. F. Vachovi na budově gymnázia v Kroměříži a slavnostním koncertem, oslavilo Pěvecké sdružení moravských učitelů, laureát Státní ceny, sedmdesát let svého trvání. • V roce 1972 vzrostl vývoz z ČSSR do Polska o 11 procent a vývoz z Polska do ČSSR o 19 procent. •

Poprava v Arménii

Sovětské noviny přinesly zprávu, že v Arménii byl k trestu smrti odsouzen a popraven ředitel obchodního domu s domácími potřebami za soustavné okrádání vlády. V Baku, hlavním městě Azerbajdžánu, byli k smrti odsouzeni dva muži, kteří prodávali znehodnocené ovoce.

NOVINKY OD PROTINOŽCŮ

Předseda vlády Nového Zelandu Kirk prohlásil, že se jeho země postupně bude stavět na obranné organizaci jihovýchodní Ásie, SEATO. "Jihovýchodní Ásie potřebuje mír a je třeba zlepšit vztahy s lidovou Čínou", řekl, a SEATO je prý podnik na podporu studené války.

Koncem příštího měsíce přijede do Washingtonu na soukromou návštěvu australský premiér G. Whitlam. Sejde se při té příležitosti s prezidentem Nixonem. O setkání stál už delší dobu, teď teprve k němu tedy dojde. Australský premiér totiž v prosinci poslal prezidentu Nixonovi dopis, kritizující americké bombardování Severního Vietnamu a prezident Nixon nebyl příliš žhavý jeho žádosti o setkání vyhověl. Stejně se nám zdá, že v zemích protinožců vládne místy naivní vztah ke skutečnosti a idealistická politika...

nápoje. Krutost trestu v obou případech bije do očí. Je pravda, že v Sovětském svazu kvete rozkrádání veřejného, to jest státního majetku snad nejvíce ze všech socialistických zemí, a důvodů je víc. Především nedostatek skoro všeho dává rozsáhlou příležitost k černému trhu a nejdrůzdnějším podvodům ve velkém i malém — přesně podle přísloví, že příležitost dělá zloděje. V neposlední řadě pak je to důkladná korupce odshora dolů v celém zásobovacím systému, něco, o čem západní země nemají ani potuchy, pak také nedostatek, skoro nemožnost opravdu účinné kontroly v systému jednak obrovském, jednak zkorumpovaném. A tak, když se — skoro namátkou a většinou náhodně — objeví nějaký křiklavý případ rozkrádání státního majetku, trestem je smrt. Výstraha má nahradit neexistenci kontroly a odborného řízení.

Jednají o další

Československo jedná s Rakouskem opět — tentokrát o upřesnění smlouvy o řešení majetkoprávních otázek mezi oběma státy. Má se dohodnout peněžní výše majetkových vyrovnání a modalita, kterými budou dohodnuté částky převáděny.

Oznámení čtenářům

Vzhledem k zaměstnaneckým dovořeným budete se muset, milí čtenáři, po dva týdny obejít bez Amerických Listů. Nevypadou 2. června a 9. července. Další číslo tedy dostanete do rukou s datem 16. července.

AMERICKÉ LISTY, Československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent;

ZA JÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZA JÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodné místo Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bořivým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: AMERICKÉ LISTY, Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz. Přiklašte se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatíte poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně, složenice se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno: Adresa:

Tragedie prokurátorky

Ferdinand Peroutka

Posledně zabývali jsme se článkem pana Jiřího Hájka, hlavního obhájce a útočníka režimu ve věcech estetických. Článek ten začíná větou: "Teprve před čtyřmi lety jsme se začali vzpamatovávat z nejhoršího." Musíme říci, že se vzpamatovávali důkladně. Přikročili už k největšímu, neenergičtějšímu, neslýchanému slovnímu výkonu, který není vysvětlitelný jinak než oním spoléháním, že "za námi stojí sovětské divise". Tyto divise vezmou pod svou ochranu všechno, co režim, co pana Hájka napadne hlásat. Když tedy tímto způsobem zajištěný režim se dostal z nejhoršího — prohlásil jedné chvíle a od té doby nepřestává opakovat, že tyranie, pod níž uvrhl literaturu a umění, není tyranie, nýbrž je to naopak osvobození literatury a umění. Nevíme, jaká větší smělost by v říši slov ještě byla možná.

Pan Hájek, pravděpodobně na rozdíl od jiných reprezentantů režimu, zná slovo "trauma", a ví, že to znamená duševní poranění. Často se už o traumatech rozhovořil, a vždy si přitom dá záležet na stylu. Velmi pěkně praví, že lidé "úporně se chytají emocionálních traum", jakoby trauma bylo nějaký kúl. Má svou vlastní psychologii. Jak se jemu zdá, člověk není prostě smuten nebo nešťasten, nýbrž úporně se chytá toho, že je smuten nebo nešťasten. Lidé u nás se úporně domnívají, že utrpěli duševní poranění za invaze, "Náš boj o vědomí lidí", píše pan Hájek, "nebudeme moci pokládat za účinný, dokud nebudeme schopni osvobodit lidi od všech niterných traum minulých let". Čili jejich boj nebude skončen, dokud lidé budou mít city a myšlenky, jež nemají. To se týká také spisovatelů, patrně především jich. Jen ten spisovatel je nyní uznáván za svobodného, do něhož už vstoupily city a myšlenky, jaké dosud měly jen Národní výbory, druhý 14. sjezd a jím zplození censoři, moskevské Politbyro a následkem toho Politbyro pražské. V tom všem, jako v celém komunismu, není žádná úpornost, kdežto v lidech je. Pan Hájek rozvíjí nejhorlivější činnost. Především praví: "Nemůžeme připustit, aby traumata se stávala předmětem sporu a rozčilovala lidi, aby lidé bolestně se zatvářili, když jim to nebo ono přijde na mysl. Duševní poranění se musejí stáhnout z literatury."

Mimo jiné pan Hájek osobně dává příklad, jak se má chovat marxistická kritika, aby se cítili bezpečnými ti spiso-

vatelé, kteří se zbavili traum a přijali pravidla režimu. Za prvé, kritika si má počínat pomalu, rozvážně a ohleduplně — nemá se hned rozčilovat, jestliže přijde na to, že divadlo nebo televise předvedly publiku něco mizerného. "Ještě podléháme sklonu", píše pan Hájek, "dělat z toho či onoho pochybného či méně úspěšného počínání naší televise málem problém státní důležitosti". Ne tak. V takovém případě má marxistický kritik uvážit, že autor divadelní hry nebo televizního programu to asi lépe nedovedl napsat. Rozum dá, že by psal lépe, kdyby uměl. Nejhorší by však bylo, kdyby takový autor byl podezírán ze špatných úmyslů, z toho, že své dílo napsal schválně špatně, aby zkompromitoval nový svaz spisovatelů. Píše pan Hájek: "Rozvoj našeho umění nezbytně potřebuje vzájemné důvěry, umělci potřebují jistotu, že nebudou podezíráni ze zlých úmyslů, ani když se jim nepovede ta či ona kniha, článek či divadelní představení. Nesmějí být vyvolány nejmenší pochybnosti o občanském postoji umělcův." Marxistický kritik tedy musí umět rozlišovat mezi sabotáží a prostou nezaviněnou neschopností. Jestliže dílo toho či onoho autora se bere "nejpotřebnějším směrem", jak tomu pan Hájek říká, tu marxistický kritik nesmí prostě říci, že autor je sraab, ani když mu to tane na mysli. Tu je na místě "velkorysost", a vše pochopit je vše odpustit. Panu Hájkovi neschází odvaha, vrhá se do stáleho nebezpečí, že lidé řeknou, že je osel, ne kritik. Neznámý nám Vojtěch Trapl napsal hru "Tobě hrana zvonit nebude", která s jakousi nedočkavostí byla hrána hned na dvou divadlech. Nad touto hrou pan Hájek provádí pozoruhodný tanec mezi vejci. Ačkoli se postavil na realistické stanovisko, že v "prvním sledu nemůžeme očekávat dílo geniální", přece si není jist, zda Traplova hra není geniální, ne-li v jiném, tedy aspoň v tom, že bez rozpaků se bere "směrem nejpotřebnějším." A zda přece jen, přes všechno, co proti tomu mluví, hra "Tobě hrana zvonit nebude", není "mezník na cestě současného dramatu."

Znamení od začátku nebyla příznivá. Dovídáme se od samotného pana Hájka, že pan Trapl není úplný nováček, má už za sebou několik televizních her — v nichž však "cenný společenský záměr převažoval nad přesvědčivostí uměleckou". Jestliže sám pan Hájek toto připouští, dovedeme si představit, co se asi dělo na scéně: vrzala tam, rachotila, řinčela neživá politická schemata, charaktery

byly "co nejlapidárněji vykresleny". Musilo to být hrozné. Avšak nyní se dostává druhá stránka páne Hájkovy estetiky. Dejme tomu, připouští, že tomu tak je s výtvyry pana Trapla. To samo o sobě není důvodem, aby se kolem autora vytvářelo "ovzduší krajní problematičnosti", která by snad vrcholila až v onom strašném slově: "sraab". Tu marxistický kritik nesmí složit ruce do klína, nýbrž musí zjednat rovnováhu. V neutuchající snaze o krásu svého stylu pan Hájek praví, že ať je tomu po této stránce jakkoliv, nemůže být dovoleno, aby negativní kritické hlasy "porazily na lopatky autorův ideový záměr". V páne Hájkově estetice úmysl je cennější než provedení, koncepce spásí dílo. Kdyby Julius Grégr, Mladočech a majitel Národních listů, přicházel ráno do redakce, hodil na stůl noviny staročeského směru a řekl svým redaktorům: "Vynadejte jim". To je příklad koncepce ideového zá- měru.

Koncepce hry "Tobě hrana zvonit nebude" je vynadatěm, kteří roku 1968 se vzpouzeli proti invasi a ještě dnes se s ní nesmířují. Tato koncepce je ve hře pana Trapla nepochybně dostatečně a lomozně obstarána. Pan Hájek zná jméno Shakespeare a praví, že z "takových látek mohou jednou vzniknout tragedie shakespearovské velikosti". Zatím však nic shakespearovského: "Trapl si zatím zvolil mnohem skromnější, ale čestný úkol". Pohledme na tuto skromnou čestnost.

Nechme pana Hájka, aby nám sám pověděl obsah hry: "Trapl si za námět zvolil jednu z nejotřesnějších tragedií historických srpnových dnů roku 68. V pozadí děje stojí strašlivý projev davové psychosy, vyprovokované dobrodruhy, jejíž obětí se stala v Košicích mladá žena, která měla odvahu se postavit proti proudu. Byla vystavena nejhlubšímu ponížení i bez prostředního ohrožení života, z něhož vyvázla jen přispěním člověka, který neztratil vědomí základních příkazů lidskosti."

Podroben kritice, tento nejotřesnější děj smrkává se asi na toto: jedna žena v Košicích, povýšená panem Hájkem na "krásného mladého člověka", byla některými obyvateli města bita za to, že invasi veřejně schvalovala. Sovětské divise, tanky a letadla se hrnuly do země, v Praze už jedna studentka byla zastřelena sovětskými vojáky, národ se připravoval na zlý osud, a v tomto rozčilení jedna žena v jedné ulici jednoho města dostala, abychom to tak řekli, na hubu. Jak odpuzující a zvířecí! Jaký to

dobrodružný národ! Avšak, jak se musí zdát, bylo to to jediné násilí, jehož se přepadený národ dopustil, ani pan Hájek žádný jiný případ neuvádí. Z určitého hlediska nedostatek československého násilí v těch dnech byl dokonce trapný a nevitáný pro určité osobnosti režimu, které cítí, že ne všechny účty jsou vyřízeny. Kdykoli sovětům se zachce, mohou se rozpomenout, že ne všichni muži dnešního režimu se postavili proti invasi tak odhodlaně jako košická žena. Někteří uprchli do východního komunistického Německa a tam byli stateční v rozhlase, jiní se nechali poslat do Bulharska s důležitou misí, jiní 22. srpna šli na delší návštěvu na sovětské vyslanciví — jiní dokonce podpisovali vládní protest proti invasi. Všichni měli stejnou výmluvu: obávali jsme se velkého násilí, šlo nám o život. Když se pak žádné takové velké násilí neobjevilo, musili se cítit odhaleni ve svých výmluvách. Díky bohu aspoň za košickou příhůdku.

Nechme však pana Hájka, aby dopověděl obsah hry: "Trapl neposílá do středu děje košický případ sám, nýbrž prokurátorku, která byla pověřena sestavením žaloby." Dramatik ukazuje, že měla při tom jednu obtíž za druhou. Svědkové byli ve "falešné solidaritě" s obžalovanými. I onen muž, který ženu před davem chránil, "odepřel svým svědectvím pomoci prokurátorce". Nikdo, jak se zdá, nechtěl do svědčít, že lidé se chystali ženu upálit. Prokurátorka měla obtíže i doma, manžel s ní nesouhlasil, musila se s ním na konec rozejít z ideových důvodů. Pan Hájek přisně uvažuje: co to vůbec je za člověka, ten její manžel? jak s ním mohla tak dlouho žít, proč se nerozešla s ním dříve? Už dávno ji měl být podezřelý.

Pan Hájek je svrchovaně uspokojen "ethickou rovinou" hry. Z nějakých důvodů, patrně proto, aby titulu kritika definitivně nepozbyl, považoval za potřebné připojit několik omezujících slov: "Ta to ethická rovina se ukazuje i za cenu zabstraktivně ní. Ethická poloha se příliš tíživě promítá do polohy individuální." Čtenáři, který je schopen tomu rozumět — pan Hájek dává diskretně

Vyslechli jsme za vás

Soudruh major Josef Jelínek hovořil v pražském rozhlase o "buržoasní propagandě" — která se prý "snaží zviklat ideové postoje mladých lidí". Použil termínu "imperialističtí strategové" a tvářil se, jako by se jim zdařilo vnutit mládeži nové vzory — místo zasloužilých sportovců například zpěváky pop-music s dlouhými vlasy. A v této souvislosti pan major docela vážně mluví, cituji, o "ideologickým působení na mládou generaci". Tomu celému povídání bychom se mohli zasmát jako nepodařenému řečnickému cvičení agitátora a poradit mladým lidem: dejte se ostříhat na ježka, pryč s kotletami a zlepšit se vám také kádrový profil. Avšak dvě vědy soudruha Jelínka, adresované zřejmě matkám dlouhovlasých, zazněly zavi- losti. "Dnes již zapomenuté heslo říká: Kdo nejde s námi, jde proti nám. V ideologické oblasti toto heslo neztratilo vůbec na své aktuálnosti". A: — "Na starší generaci velmi záleží, jak bude mládež připravována, jak bude socializována".

CO STOJÍ ČLENSTVÍ

Jak známo, požádala obě Německa o členství v OSN. Jejich žádosti bude vyhověno a tak se rodina národů na podzim zvětší o další dva členy. Jak Západní tak Východní Německo má platit po osmi procentech rozpočtu Spojených národů. Čína, která dosud platila 4 procenta, souhlasí napříště s pěti a půl procenty. Příspěvek Spojených států byl snížen z 32 na 25 procent.

najevo, že pan Trapl nevidí příliš velký rozdíl mezi psaním dramatu a psaním do Rudého Práva. Ale není ještě všem dnům konec, poněvadž "Trapl je autor, který našťastí nepokládá první text své hry za definitivní". Buďte na hře dále pracovat. Kdyby pan Hájek byl tázan — proč tedy se šlo s nedefinivním textem hned do dvou divadel, nemohl by odpovědět jinak, než že na to byla naléhavá "sociální objednávka".

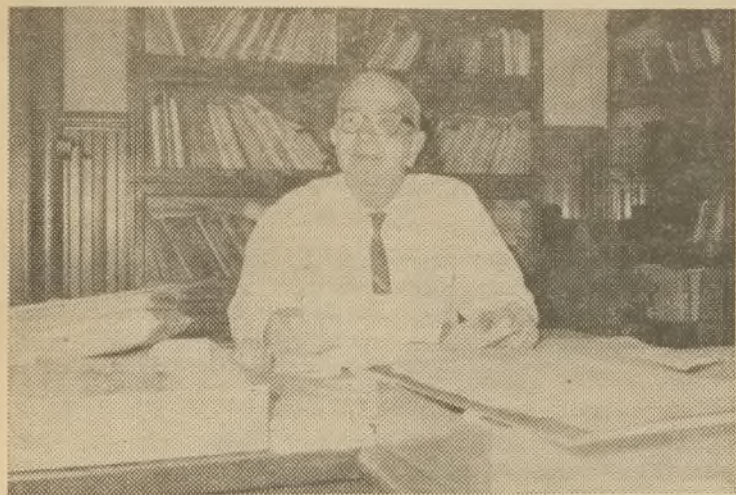
**TENNANAH
LAKESHORE LODGE**
Roscoe/Sullivan County, N.Y. 12776
(607) 499-9900

Na krásnou dovolenou nebo weekend

Jen 110 mil z New York City. • Na horském jezeru (2000 ft vysoko). • Evropské prostředí. • Tennis, Golf, rybaření, volné lodky, pláž. • Útulná restaurace s barem a hudbou pro tanec. • Moderní ubytování. • Přírodní procházky. • Otevřené od května do prosince. • Napište si o barevný prospekt.

Majitelé a vedoucí Dina a Michael Pavelka.

UPŘÍMNĚ BLAHOPŘEJEME

Prvního července oslaví pětasedmdesát let výrazná postava krajanského života v Americe, sokol a československý vlastenec Karol Bednár. Je vedoucím redaktorem New Yorkského Deníka a po dlouhá léta byl šéfredaktorem sokolského časopisu Slovenský Sokol, dnes vycházející pod jménem Sokol Times. Zasloužilému jubilantovi přejeme do dalších let zdraví, klid, hojnost odpočinku, a voláme "Mnoga ljeta, živijo!"

**Chcete strávit vaši prázdniny
v krásnej prírode?**

**Chcete sa osviežiť vzduchom voňajúcim
priskyricou borovej hory?**

NAVŠTÍVTE

SOKOL WOODLANDS letovisko

v krásnych Catskillských horách, len dve hodiny cesty z New York City. • Prvotriedna krajanská kuchyňa, kupanie, vychádzky do hôr, možnosť člnkovaní na krásnej Delaware River, klud a pritom pobavenie. • Primerané ceny, zvláštna zľava pre rodiny s deťmi. • O rezervácie, alebo bližšie informácie píšete na:

SOKOL WOODLANDS

MAIL ROAD, BARRYVILLE, N.Y. 12719 — tel: 914 —
Telefon 914/956-8413, alebo 201/676-0280

Nechte Vaše peníze pracovať pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

6% přinese 6.27%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na dva roky

5¼% přinese 6.00%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na jeden rok

5% přinese 5.20%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připisujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$20,000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

**FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN
ASSOCIATION**

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710
and
590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

Hubené úspěchy

Významný švýcarský deník Neuer Zürcher Zeitung přinesl článek věnovaný pracovním problémům v Československu. Autor v úvodu píše: Československý stranický šéf Husák vyslovil nedávno uspokojení nad hospodářským vývojem země. V prvním čtvrtletí byly prý splněny plány v průmyslu, zemědělství a stavebnictví. Životní úroveň prý neustále stoupá, vnitřní trh je prý lépe zásoben. Hospodářství země prý překonalo krizové období a vyznačuje se dynamickým rozvojem.

Srovnání výsledků posledních dvou let s plánem je vcelku rovněž pozitivní, pokud jde o kvantitativní výrobní pokrok. Ne už tak dobře to vypadá, použijeme-li ekonomických kritérií. Ačkoli se režim snaží hlášením o hospodářských úspěších ospravedlnit svou politiku — oficiální hlasy neustále vyžívají ke zvýšení pracovní disciplíny a k větší hospodárnosti. Tolik požadovaná přeměna extenzivního hospodářství na intenzivní probíhá pomalu, což je pro politické vedení zklamáním. V tomto ohledu to s dynamikou neklape. Spíše se zdá, že hospodářství — po opětovném zavedení přísného plánování — muselo omezit nutnou pružnost.

Jedním ze zdrojů potíží — píše dále švýcarský list — je vyschlý pracovní trh. Obyvatelstvo Československa roste vysloveně pomalu. Devadesát dy procenta práce schopného obyvatelstva jsou beztak už pracovně činné. V probíhající pětiletce se zvýší počet pracujících ve státním sektoru ještě o 130.000 osob, v druhé polovině tohoto desetiletí už jen o 80.000 a v první polovině osmdesátých let se už má snížit asi o 5000 osob. Hospodářský růst, už nyní pomalejší než ve většině ostatních zemí RVHP, závisí na zvýšení produktivity.

Ale právě tady to neklape. Tak si stěžoval náměstek ministra práce a sociální péče Tomášek v Hospodářských novinách na nedostatečné využívání pracovních zařízení, na velkou materiální spotřebu, na neefektivní investiční činnost a na velmi rozdílný přírůstek pracovní produktivity. V minulém roce se v každém čtvrtém podniku buď snížila anebo její vzrůst nepřekročil tři procenta. Podniky a plánovací úřady mají stále ještě sklon vytvářet nové kapacity místo modernizování těch už existujících. Pouze v průmyslu se zvýšil počet nových pracovních míst v této pětiletce o 150 až 200 tisíc, ačkoli v této oblasti už nemohlo být obsazeno asi 300.000 pracovních míst. Mnoho stížností je věnováno také nedostatečnému využívání práce na směny. Časopis Svět

práce nedávno uvedl, že například ve zpracovatelském průmyslu je v první směně obsazeno jen 76% pracovních míst, ve druhé jen 33%. A podle Tomáška už beztak nízký koeficient směnnosti v průmyslu v uplynulém roce v polovině všech výrobních jednotek buď stagnoval anebo nadále poklesl. Špatné využívání strojního zařízení znepokojuje odpovědné činitele o to více, že se týká bez rozdílu jak moderního a výkonného, tak zastaralého vybavení. Tomášek zjistil, že je pro mnoho podniků stále ještě výhodnější obstarat si více pracovních sil, než zvýšit hospodárnost. A nerentabilní podniky pracují nerušeně dále. Neuer Zürcher Zeitung píše, že vedení v Československu hledá východisko z této situace spíše v přísnějším plánování než v uplatňování takzvaných hospodářských pák. Směrnice pro jednotný systém řízení pracovních sil ukládají většině podniků nezvyšovat počet zaměstnanců. Tlak závodů — které požadují výjimku, je však silný a mnoho podniků připouští velké množství přesčasových hodin. Tomášek označuje na příklad za běžný zjev, že závody plní plán

s 10 až 15% podílu přesčasové práce.

Jiná směrnice sice připouští uzavírání nerentabilních podniků, ale ta má jen velmi omezený účinek. Podle Světa práce vypracovávají plány na uzavření některých podniků a na převedení zaměstnanců do efektivnějších podniků jen filiální organizace. Další směrnice požaduje omezení výrobních a řemeslnických družstev. Plněji má být využit pracovní čas, čili má být posílena slabá pracovní disciplína a má se zakročit rozhodně proti fluktuantům.

Aby se vyčerpala i jedna z posledních pracovních rezerv, zvýšily se hospodářské podmínky pro důchodce, kteří chtějí pokračovat v pracovní činnosti.

V závěru svého článku se Neuer Zürcher Zeitung zabývá experimenty v oblasti mzdové politiky. Příkladá se jí velký význam, ale noví vládcí ji chtějí opět v mnohem větší míře podřídit směrnici plánu. Přitom jsou — jak soudí švýcarské noviny — mzdové politické podmínky řízeny až příliš společenskými hledisky, místo, aby braly zřetel především na kvalitu vykonané práce.

K. Jezdinský

STUDIE O NATO

Americké ministerstvo obrany dokončuje v těchto týdnech obsáhlou a neobyčejně důkladnou studii o bojových schopnostech NATO, severoatlantického obranného paktu. Je to pouze studie, jedna z mnohých, a nikoli strategické zhodnocení nebo direktiva. Ale stejně asi vzbudí značnou kontroverzi, protože vykresluje rovnováhu konvenčních sil (konvenčních na rozdíl od nukleárních) mezi NATO a Varšavským paktem docela jinak než takřka všechny předchozí studie, totiž příznivě pro NATO. Například na úseku pozemních armád.

Sovětský svaz a východoevropské země mají dohromady 216 divíí pozemní armády. Z toho 42 divíí je rozmístěno podél čínských hranic. A 85 dalších divíí je k dispozici pro použití ve střední Evropě; jsou to divíse východoevropských zemí, sovětské divíse ve východoevropských zemích a sovětské divíse v nejzápadnějších oblastech Sovětského svazu. A s těmito divísemi musí tedy NATO počítat. Ohrožení NATO by ovšem bylo možno zvýšit — kdyby se ještě také čerpalo z rezervních divíí v sousedství Moskvy a Kijeva a kdyby se oslabily jednotky na hranici Číny: pak by proti silám NATO stálo 126 až 128 divíí. Ale toto tak zvané "zvýšené ohrožení" se na velitelství NATO považuje za velmi nepravděpodobné, proto-

že by znamenalo, že Sovětský svaz zaujal čistě obrannou pozici na všech frontách kromě středoevropské. Studie amerického ministerstva obrany uvádí ještě další okolnosti: Jen asi jedna třetina sovětských divíí je v operační pohotovosti, což znamená, že má 80 až 90 procent mužstva, výstroje a výstroje. Další třetina divíí existuje v plné síle jen v organizačních tabulkách a ve skutečnosti má sílu jen poloviční. A poslední třetina má sílu jen 25 procent. Při porovnávání s divísemi NATO je dále třeba počítat s tím, že americké divíse, každá se 17,000 muži a 325 tanky — jsou dvojnásobně silné než sovětské divíse. Když se za účelem porovnávání celkový počet sovětských a východoevropských divíí, které jsou k dispozici pro použití ve střední Evropě, zredukuje tak, aby odpovídal síle amerických a západoevropských divíí, vypadá situace takto: Z východu ohrožuje západní Evropu 48 až 56 divíí pozemní armády; to zvýšené ohrožení, které se považuje za velmi nepravděpodobné, vychází na 72 až 78 divíí. Na západě stojí ve službách Severoatlantického paktu 44 až 52 divíí. Do toho se započítávají divíse v operační pohotovosti v západní Evropě, divíse v tak zvaných pohotovostních zálohách v Evropě, a divíse na americké půdě — které by se daly přesunout do Evropy do 90 dní.

Cíl: ekologie

Když americký Úřad pro ochranu životního prostředí před časem oznámil, že od roku 1976 jednoduše zakáže dovoz a výrobu automobilů, které výfukovými plyny znečišťují vzduch, a když uveřejnil maximální hodnoty napříště trpěného znečištění, propadly evropské a japonské automobilky panice. Zejména firmy Volkswagen a Datsun stály před problémem, že od roku 1976 už nebudou moci exportovat své výrobky do Spojených států.

Ono je to totiž tak: čím je motor menší, tím kvalitnější benzin potřebuje. A kvalitnější benzin zas znamená, že je v něm hodně olova — tedy přísady, která nejvíce znečišťuje vzduch. Olovo totiž v motoru neshoří a putuje v nezmenšeném množství rovnou do výfuku. — Naopak americké automobilky se úředního nařízení bát nemusely. Americké motory jsou vesměs šestiválce až osmiválce, mají velký obsah a spokojí se s méně kvalitním a tedy i s méně jedovatým benzinem.

Veškerá dosavadní snaha zbavit automobil jeho jedovatého chvostu navíc až dosud narážela na dvě překážky. Jeden druh patentovaných vynálezů představovaly mechanismy tak rozměrné, že by zabraly příliš mnoho prostoru; takřka celý kufr. Jiné byly sice menší, zato však nesmírně drahé. A tak v obojím případě posla nula od nuly. Zároveň je však už řadu let jasné, že se něco

stát musí, neboť další zamořování vzduchu výfukovými plyny je už věru nemožné. Uvedme několik případů: Zelené pásy, tažené uprostřed zádoněmeckých a italských dálnic, je dnes zapotřebí obnovovat každý třetí rok. Do té doby totiž i ten nejotůžilejší keřík nebo stromek vadne na otravu olovem z výfukových plynů. V bezprostředním okolí frekventovaných silnic na Západě dnes už nelze chovat dobytek, protože brzy hyne, atmosféra v ulicích velkoměst je nedýchatelná, a jen v západním Německu vypouštějí automobilové výfuky každoročně do vzduchu na pět milionů tun jedovatých látek. Pět milionů tun!

Teprve začátkem letošního roku zasvítla jiskra naděje na zlepšení . . . V přísně střežené laboratoři firmy Siemens v západoněmeckém městě Erlangu vyrobili nový druh takzvaného "štěpného" karburátoru, který jako první vynález toho druhu slibuje definitivní vyřešení celého problému. Nový splynovač má několik pozoruhodných vlastností. Za prvé zajišťuje i nejnáročnějšímu motoru možnost jezdit na surový benzin s neobyčejně nízkým oktanovým číslem. Tedy na benzin mnohem levnější, než je i benzin normální, a zároveň tedy na benzin bez jedovatých přísad. Za druhé snižuje spotřebu benzínu o deset procent. A za třetí prodlužuje životnost motoru až o čtvrtinu. Takže první závěr: i když je "štěpný" karburátor třikrát dražší, než normální, na delší časové ploše podstatně šetří peněženku řidiče.

Nejdůležitější je ovšem čtvrtá přednost. "Štěpný" karburátor snižuje množství jedovatých látek ve výfuku o plných 97 procent! A to je věru skutečná senzace . . . Do vzduchu unikají jen vodní páry a zanedbatelné množství kyslíčnicku uhelnatého. Takže i otrava plynem při běžícím motoru v zavřené garáži je prakticky nemožná. Technické podrobnosti "štěpného" karburátoru zatím drží firma Siemens pod pokličkou. Vedoucí její projekce, doktor Rupprecht, zatím uveřejnil jen všeobecný princip vynálezu. Zařízení je zhruba třikrát větší než normální karburátor, takže je lze vy-

hledově umístit i pod kapotu menších vozů. Je však podstatně těžší, což ovšem nehraje roli. "Štěpný" karburátor skutečně benzin "štěpí", konkrétněji: shora se do něj vstříkují méně hodnotný benzin a zároveň jinou tryskou i vzduch. Obojí se smísí a pak putuje do zvláštního katalyzátoru — který je ovšem tím největším tajemstvím. V katalyzátoru se benzinová směs mění v obyčejný "důlní plyn" metan, který, jak známo, má silnou výbušnost. Plyn pak putuje do válce a nahrazuje v něm benzin. Na rozdíl od benzínu však ve válci bez zbytku shoří.

Lze si snadno domyslet, že Siemensovi technici v tomto případě geniálně domysleli zkušeností z druhé světové války. Když nacistické Německo začalo trpět nedostatkem pohonných hmot, objevily se tenkrát na silnicích takzvané "Imbasy", automobily mírně přestavěné, které měly vzadu něco jako parní kotel. Do kotle se naskládaly dubové špalíčky, celé to monstrum se podpálilo, a destilací dřeva se pak vyráběl lehký uhlovodík metan, který sloužil k pohonu motoru. S jednou náloží špalíček ujel automobil až 150 kilometrů. Pak se muselo znovu nakládat a znovu zatápet. "Štěpný" karburátor pracuje na podobném systému — jenže je velký jen jako krabice od bot. Takže doufejme, že zas budeme moci dýchat z plných plic — dokonce i na městské ulici!

— SE —

Stručně ze světa

Delegace ÚV komunistické strany Izraele na čele s prvním tajemníkem M. Vilnerem, se byla "radit" v Moskvě. • Počet obětí v Ulsteru dosáhl už 817. • V Západním Berlíně zahájil svou oficiální činnost sovětský konzulát, zřízený na základě čtyřstranné dohody o tomto městě. • Boris Dvinskij, bývalý ministr zásobování SSSR, člen KSSS od roku 1920 — zemřel v Moskvě ve věku 80. let. • Všechny požadavky od úpravy mezd až po důchodové zabezpečení byly zaměstnavateli splněny po dvouměsíční stávkce 800.000 italských textilních dělníků. • O 53 procent vzrostly letos v prvním čtvrtletí zisky kanadských monopolů. • Chemický obušek pro taxikáře ohlašuje po USA i Francie a Anglie. • Prototyp osobního vozu s parním pohonem slibuje firma Ford Motor Co. na konec letošního roku. • Koncem roku 1972 měla Německá Spolková Republika 61,8 milionů obyvatel. • Kubánsko-mexická smlouva o vydávání únosů letadel byla podepsána v Havaně

Švýcarský informátor . . .

• **ČESKOSLOVENSKÁ BESEDA** "Svatopluk Čech" Zürich otevřela krajanské středisko ve Wipkingen, Amperstrasse 4, v tzv. "Freizeitanlage". (Spojení tramvají č. 13 nebo autobusem č. 33 a 72 ve směru od hlavního nádraží na Escher-Wyss-Platz). Pravidelná setkání jsou vždy ve středu a organizátoři chtějí právě tímto způsobem umožnit přátelská setkání kolem literatury, tisku, hudby, společenských her, i osobní setkání a přátelské pohovory. Ve středu 20. června zde bylo představení souboru Cesty inscenace Plující andělé, letící ryby, podle knihy Jaroslava Vejvody, ve středu 27. června zde pořádá Beseda své výroční shromáždění.

• **ZÁJEZD DO KOSTNICE** k Husovu kameni se uskuteční v tomto roce v neděli 1. července. Sraz je v 10.15, shromáždění zahájí Přemysl Pitter z Curychu, promluví ThDr. Alexander Heidler z Mnichova, bývalý spolupracovník kardinála Berana. V případě deštivého počasí se slavnost koná v síni Evangelisches Gemeindehaus, Schulstrasse 13.

• **ČS. DOPLŇOVACÍ ŠKOLA** v Curychu zakončí letošní školní rok výletem do Kostnice. Děti se zúčastní slavnosti u Husova kamene, pak je pro ně připravena projížďka po jezeře. Přihlášky přijímá D. Seidová, Lerchenberg 16, 8046 Zürich.

• **MOTORISTICKÝ OBČASNÍK** vydává ustavený Automotoklub Čechů a Slováků v Ženevě. Řídí ho A. Tůma, bývalý redaktor Světa motorů a zájemci si o občasník i o informace ohledně automotoklubu mohou napsat na adresu: Čs. Beseda Slovan (MO), Vase Postale 6, 1213 Petit Lancy 1, Geneve.

• **DĚTSKÉ TÁBORY** péči rakouského Velehradu budou pro mládež do 17 let od 14. do 28. 7. v Saas Grund ve Švýcarsku a pro starší mládež od 29. 7. do 11. 8. v Costa del Sol u Malagy. P. Pavel Kučera z Zirndorfu organizuje tábor od 30. 7. do 17. 8. v rakouském Zillertalu, paní A. Kvapilová z Norska pak tradičně (asi letos dva tábory) v norském Stor Sandu.

• **SLOVNÍK** česko-holandský a **UČEBNÍCI** holandštiny si zájemci mohou objednat na adrese Okno, Postbus 159, Zwijndrecht, Nederland. Zájemci o naturalizaci v Holandsku obdrží potřebné informační doklady za částku 5,— Hfl. na postgiro č. 1997891 Penningmeester Nederlandse Stichting Comenius, Kapt. Luidingdijl 47, Zwijndrecht, Nederland.

• **NOVÝM PŘEDSEDOU** Svazu čs. spolků ve Švýcarsku se na nedávné výroční schůzi stal Dr. Miroslav Tuček, který v této funkci před časem již s úspěchem působil.

PRO NOVÉ I "STARÉ" ČTENÁŘE

Evropské vydání Amerických listů má za sebou již půl roku působnosti. Zatímco dříve dostávali lidé v Evropě jen sporadicky teno týdeník, dnes již hezká řádka Čechoslováků ze Švýcarska, Rakouska, Německa, Anglie, Francie — Norska — Belgie, Holandska, Švédska, Itálie, Portugalska — Irska a Finska je pravidelnými odběrateli. A není jednoho týdne, abychom nedostali od svých čtenářů adresy nových zájemců, aby noví a noví čtenáři nedostávali ukázkové vydání našich "AL". Pokud je to v našich silách, pak po třech či čtyřech až pěti číslech přikládáme těm "novým" poštovní složenku na případnou úhradu předplatného. Ovšem ne vždy se nám podaří zajistit mezinárodní poštovní poukázky. Proto jedna rada: když se písemně k odběru nepřihlásíte a když postrádáte naše evropské vydání (resp. jeho další zaslání), pak stačí, když uhradíte předplatné (s řádnou a čitelnou adresou) na poštovní konto Amerických listů ve Švýcarsku: 80 — 16026, Americké listy, Postfach 3, 8027 Zürich.

A ještě upozornění pro stálé odběratele: v některých případech nedostalo několik čtenářů několik čísel AL. Stalo se to při přepracování naší kartotéky. Dnes každý z čtenářů má na štítku se svou adresou buď některé číslo (od 1 do 22) nebo některé z písmen abecedy (od A do M). Při jakýchkoliv změnách své adresy, je-li to možné, uveďte u staré adresy i toto "směrové označení". Tím nám usnadníte práci — děkujeme za pochopení. Administrace "AL"

Politická knižnice AL zahajuje

V těchto dnech rozesílá nakladatelství Universum Sokol Publ. první spisek ze série Politické knižnice Amerických Listů. Spisek vyšel na přímý popud velkého počtu zájemců, zejména z řad mladší posrpnové emigrantské obce, kteří po dobu svého života v komunistickém Československu neměli možnost získat pravdivé informace o tom, jak to vlastně skutečně v únoru 1948, ale i před ním a po něm, bylo. — Vyšli jsme tedy onomu zájmu vstříc a vydali jsme "Byl Beneš viněn?" od Ferdinanda Peroutky. Rozesíláme tento spisek jako pozornost vydavatelství Amerických Listů jejich předplatitelům. Pro ty, kdož nejsou pravidelnými odběrateli AL, činí cena této 24 stránkové publikace \$1.00.

NEDŮVĚRA K SSSR

Peking má "vážné pochybnosti" jak o chystané evropské bezpečnostní konferenci, tak i o úsilí dospět v jednáních mezi západem a východem ke snížení vojenských sil v Evropě. Jak prohlásil švédský ministr zahraničí Wickman po skončení své týdenní návštěvy v Číně, tyto pochybnosti mu sdělili ministerský předseda Čou En Laj a ministr zahraničí Či Peng Fej. Wickman citoval Čou En Laje, podle kterého případné snížení vojenských sil v Evropě povede ke zvýšení napětí na sovětsko-čínské hranici. Celá čínská zahraniční politika je nyní ve znamení nedůvěry k úmyslům Sovětského svazu.

Odborníci amerického ministerstva obrany počítají, že 90 dní je zapotřebí k tomu, aby se vývoj válečných akcí ve střední Evropě dostal do nerozhodného stavu, aniž se začne používat nukleárních zbraní, a aby se rozběhlo vyjednávání. A NATO má dost sil, aby se po 90 dní ubránilo náporu z východu a aby útočící sovětské a východoevropské síly udrželo v

blízkosti východoevropských hranic. V případě onoho zvýšeného ohrožení, respektive v případě přepadu s nejvyšším realisticky možným počtem sovětských a východoevropských divíí, by NATO potřebovalo o osm až 14 obrněných divíí více, než má dnes, aby mohlo vystavět podél východoevropských hranic prehradu, která by se nedala prolomit po 70 dní.

TE - LE - FON! - -!

Když se v roce 1876 rozesla světem zpráva, že bostonský profesor fyziologie A. G. Bell sestavil zařízení na elektrické přenášení zvuku, zejména hovorů a hudby na dálku, pokývali karlovarští radní moudře hlavou a konstatovali, že by takovýto vynález neměl chybět ani v jejich proslulém městě. Více iniciativy však nebyli ochotni projevít.

Ovšem ohlas bohatých lázní přilákal v roce 1881 snaživého obchodního zástupce Hermanna Boge, který překypuje elánem a touhou uzavřít výhodný obchod, zaklepal na dveře ctěného měšťanosty a fabrikanta Knolla. Ještě dříve než utíchl bouřlivý vodopád fantastických údajů a výčet všech výhod pana Pohla, byla už vlastně hlava města pro novinku Chemnitzkého telegrafního a telefonního ústavu získána. Pochopitelně rozvaha opatrnému podnikateli velela dvakrát měřit, než nechá město obtočit dráty a rozeznit tichým tutúú.

"Nic není jednoduššího," uklání se úslušný pan Pohl, "vyzkoušíme, sami se nejprve na vlastní uši přesvědčíte, pak teprve řeknete své ano." Inu proč ne. Návrh se starostovi i radním zalíbil. Ostatně každému z nich sa už hlavou honily vlastní nápady a plány, jak šikovně telefonu využít pro obchodní účely svého podniku.

Slovo dalo slovo. Ke zkoušce bude využito telegrafického požárního vedení mezi Karlovými Vary a Rybářemi, dlouhé devět kilometrů. Jeden aparát byl umístěn v místnosti policejní strážnice v karlovarské radnici, druhý ve vrátnici Knolovy porcelánky v Rybářích.

Nádešla kýžená neděle. Pozvaní a k prasknutí napjatí hosté spěchali ráno na radnici a jiní do Knollky. Rozechvělé dámy se nervózně ovívaly vějíři, pánové netrpělivě přehazovali v rukou své elegantní cylindry. Čekali na slavnostní okamžik, až se ozve Cililink, haló, jste tam? Zázrak! Dámy omdlévají, vyměňují si významné pohledy, pánové se nadýmají pýchou. Och, v jak báječném věku žijeme, och, jak je to zajímavé! Haló, pane starosto, samozřejmě slyším a poznávám vás. Haló, jsem k službám, haló, to je nádherné slyšíte mě? Haló, předávám...

Panstvo shromážděné na karlovarské radnici se nestačí divit. Slyší, co říkají pánové a dámy až v Rybářích! Dokonce přesně vždy poznávají toho, kdo hovoří! Jakýkoliv švindl je vyloučen! Signální houkání neslyší jen ten, kdo drží aparát, ale všichni v místnosti. Jsme svědky neuvěřitelného pokroku!

Úžas shromážděných v Rybářích dostoupil vrcholu, když se z aparátu ozvaly libé tóny citery doprovázené harmonikou! Ale to přece nemůže zůstat pozadu! Bez dlouhých průtahů přistoupil k telefonu Rybářský pěvecký sbor a slova slavnostního chóru zněla éterem zo nadšeného vzdychání dam a blahovolného podupávání pánů. Každému slovu bylo perfektně rozumět!

Konečně pominulo první oněmující překvapení a mezi Karlovými Vary a Rybářemi nastala čilá zábava. Účastníci na obou koncích telefonu se předháněli v nápadech a sdělovací technice. Celé předvádění trvalo hodinu a poskytlo karlovarské honoraci dosud nepoznané potěšení, které uzavřel pan Boge krátkou přednáškou pronesenou do telefonu. Hovořil o podstatě a významu telefonu i jeho vynálezcí. Vysoce spokojení účastníci prvního telefonického hovoru v Karlových Varech se rozcházelí k domovům. Pan Pohl už tolik spokojen nebyl. Očekávaný velký obchod neudělal. Honorace si s novinkou nevěděla rady. Jen několik soukromníků projevilo konkrétní zájem.

A tak první telefon si dal v Karlových Varech zavést majitel nakladatelství a tiskárny pan Franiek, a to až 31. května 1884 ze své tiskárny na Panoramě do prodejny v domě U tří jehňátek na Tržišti. Teprve 5. července 1889 byl dán v lázeňském městě do provozu první městský telefon. Zapojoval šedesát sedm abonentů a jedinou veřejnou hovorňu na nádraží.

EVA HANYKOVÁ

POMOC OBĚTEM NACISTICKÉHO REŽIMU

Úřad Vysokého Komisaře Spojených národů pro uprchlíky sděluje, že se připravuje konečná likvidace t. zv. fondu pro pomoc uprchlíkům, kteří byli z důvodů národnostních pronásledování za války nacistickým režimem. Konečný termín, do kterého mohou být předloženy nároky žadatelů je

30. červen 1973

Adresa Vysokého komisaře Spojených národů pro uprchlíky je: "United Nations High Commissioner for Refugees", Indemnification Unit, Palais de Nations, CH-1211 Geneve 10 — Switzerland

Americký fond pro československé uprchlíky

Nejenom krásné gejši...

Ještě před nedávnem bylo pro většinu obyvatel Evropy a Ameriky Japonsko jakousi bájnou a vzdálenou zemí kvetoucích třešní, krásných gejši v kimonech a podivných zvyků. V posledních letech však nastala do západních zemí pravá japonská invaze. Nejdříve to byla invaze filmová: na filmových plátnech a televizních obrazovkách se západní diváci seznamovali s japonskou minulostí i současností. A teď se tato mírová invaze z říše vycházejícího slunce rozšířila i na pole obchodu a turistiky. Je to tím, že Japonsko po 30 letech uvolnilo své přísné předpisy na dovoz cizího zboží a vývoz valut; plní a přilákává Japonci teď mají příležitost utrácet nashrádané peníze.

Japonští nákupci a byznysmeni rychle zabírají místa, která měli pro sebe až dosud v Evropě rezervována Američani. Americký týdeník Newsweek píše: Kamkoliv se podíváte, všude uvidíte Japonce s rukama plnými dolarů. A také marek, franků, liber, peset, lir a jiné měny. Japonští fanoušci vystřídali americké v prvních řadách španělských arén při býčích zápasech. Japonští podnikatelé investovali na 150 milionů dolarů do hotelové výstavby na Havajských ostrovech. Japonská společnost, vyrábějící whiskey, koupila za 2 a půl milionu dolarů zámek ze 17. století spolu s rozsáhlými pozemky ve francouzském vinařském kraji Bordeaux. Japonští milionáři nakupují v Evropě, jižní Africe a Americe zlato, závodní koně, diamanty, umělecké předměty a nejnovější

kreace pařížské haute couture. Podle některých zpráv utratili japonští milovníci umění jen za loňský rok 50 až 75 milionů dolarů za evropské umění. Zvláště oblíbeny jsou obrazy impresionistů a malířů z počátku dvacátých let. Jeden japonský sběratel koupil například v londýnské dražbě Renoirův portrét za 390.000 dolarů. Několik párů extravagantních japonských snoubenců přiletělo nedávno schválně do dánského hlavního města Kodaně, aby se dali oddat po evropsku, se vši slávou obvyklou i neobvyklou: svatebčanům například trouбили na bronzové rohy do kroku Dánové oblečení za Vikiny. Cena tohoto svatebního výletu? 5 a půl tisíce dolarů pro dvě

osoby. Jiní japonští milovníci exotiky kupují v Americe ranče se zaručeně kovbojskou tradicí.

Avšak i obyčejný turista z Japonska, který jezdí do Evropy a do Spojených států proto, aby si prohlédl tamní pamětihodnosti a nechal se vyfotografovat před Eiffelovkou či na Broadwayi, nakupuje jen luxusnější suvenýry — pařížské parfémy, severský porcelán, boty od nejdražšího římského obuvníka Guccioho, šperky a hodinky u newyorského krále klenotníků Tiffanyho. Mnohé z dražších obchodů proto už oblékají některé prodáváčky do kimon a zaměstnávají úředníky hovořící japonsky, aby se zákazníci z daleké ostrovní říše cítili jako doma.

Your New York Life
Agent
SALOMON DAVIS

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY
2 PEN PLAZA, N. Y. C.; N. Y. 10001
TEL. LO 4-2770

• LIFE INSURANCE • PENSION PLANS • ANNUITIES
• GROUP INSURANCE • HEALTH INSURANCE

(Clip out and mail to agent)

I am interested in:

Life Insurance ☐

Health Insurance ☐

Retirement Income ☐

Mortgage Protection ☐

Name Age

Address

Phone No. City

K pátému výročí

přepadení naší vlasti armádami Varšavského paktu

vydává nová edice ARTES

svoji první gramofonovou desku

PÍSNÍČKY ROKU 1968

Na této velké dlouhohrající desce je shromážděno 13 protestsongů a písniček z osudného roku, kterými autoři a interpreti (Waldemar Matuška, Maria Kubišová, Jiří Popper, Mirek Mayer atd.) vyjádřili citlivě i s humorem náladu celého národa. Vedle písniček, které se na krátký čas objevily na deskách (Krysař; Modlitba pro Martu aj.) jsou i unikátní nahrávky, které již nesměly přijít na veřejnost (Běž domů, Ivane; Kdo je vrah; Je jenom jedna jediná; Držet hubu, držet krok...).

Deska vychází v perfektní kvalitě a profesionální úpravě, ale jen v omezeném nákladu. Můžete si ji objednat již nyní na adrese:

Miroslav Jirků, Im Isengrind 12, 8046 Zürich
tel. 01-57 13 03.

Švýcar jako na objednávku

se jmenuje dokumentární hra, kterou uvedla Druhá německá televize. Její hlavní postavy tvoří rodina agentů československé výzvědné služby, vyslaná do Švýcarska. Nejedná se tu však o žádný tuctový špionážní příběh, smyšlený pro napínání divákových nervů — ale o psychologické drama — založené na faktické události. 1928 kdesi v Čechách, kde se švýcarské průmyslové vesničky Brütten u Curychu rodina Otty Baltenspergera. Jeho žena Eva a dvě malé

děti. V této vesnici žila totiž Emma Baltenspergerová, jejíž dcera zmizela v roce 1938 kdesi v Čechách, kde se jí mělo narodit nemanželské dítě. Tím dítětem je právě Otto, který je tedy považován za Švýcara, vracejícího se i se svou rodinou do vlasti, v níž se poprvé v životě shledává se svou babičkou. Československé úřady ochotně vyhověly jeho žádosti o vystěhování, švýcarské mu ochotně udělily pas.

Celá vesnice srdečně vítá krajana a také mu poskytuje všemožnou pomoc. Domek, zařízení, zaměstnání — napřed v průmyslovém objektu, který jako jediný ve Švýcarsku plní dodávky pro NATO, a potom — když Otto projeví zájem — v jednom armádním štábu, v němž navrátilce může při studiu dokumentace uplatnit znalosti ruštiny a češtiny. Švýcaři jsou důvěřiví, mají mladé manžele rádi a babička je nadšena svými pravnučky. Až potud by mělo být všechno v pořádku, jenže není. Neboť Baltensperger se správně jmenuje Schwarzenberger, není synem žádné Švýcarky, pochází z poloněmecké rodiny a on i jeho žena Eva jsou kádrovými příslušníky československé rozvědky. Na svoje nasazení ve Švýcarsku jsou připravováni dlouhodobým, důkladným výcvikem — Pražská centrála se tu také pokouší o ojedinělý experiment — poprvé vyslat do zahraničí špióny-manžele i s jejich dětmi. Má se tím zabránit pocitu osamocení a izolace.

Experiment se — přes veškerou švýcarskou důvěřivost a skvělou přípravu akce — nakonec nezdařil. Manželská dvojice, která přišla plna idealismu plnit úkol v boji proti vlčí kapitalistické společnosti, trpí pocitem nutnosti se neustále přetvařovat, na každém kroku pak nutně konfrontuje svoji dosavadní československou zkušenost se životem ve svobodné zemi. Děti, které o ničem nemají ani potuchy, se cítí v nové vlasti šťastny a milují prababičku, která vlastně není jejich. Otto posílá z vojenského štábu důležité materiály do Prahy, ale on a zejména jeho manželka, které se tato hra už znechutila, propadají nervozitě a strachu a nakonec se dopustí chyby se zbytečným zakopáváním vy-

sílačky. Jsou odhaleni čistou náhodou a ještě po jejich zatčení, vesnice, která neví o co jde — jim projevuje veškeré sympatie. V dubnu 1962 se koná proces před pátnou divizní komorou vojenského soudu v Aargau. Rozsudek zní — 12 let pro Otta, šest let pro jeho ženu. Děti byly na přání rodičů poslány zpět do Československa, rodiče se tam také už — po odsezení trestu — vrátili. To-lik skutečný příběh, na jehož základě natočil tedy režisér Ludwig Cremer televizní hru. Autorem jejího scénáře je Z. K. Schauer a velmi dobré bylo i herecké obsazení.

Důraz nebyl kladen na špionážní akci, ale na psychologii, na vývoj vzájemného vztahu i myšlení obou manželů špiónů. Na rozporu mezi jejich výchovou a oddaností režimu, jemuž mají sloužit a skutečností jiného světa, do něhož se dostali. Ve hře je několik působivých scén, jakou je například reakce Evy na ono ochotné všeestranné pomáhající švýcarské prostředí. Kde je ona vlčí morálka — táže se Eva. Když si pak stěžuje na to, že musí neustále lhát, říká jí její manžel: "Proč z toho dělat vědu, na to jsme pře-

**NA LEPŠÍ
K VAŠATOVÍ**

ce zvyklí, to se u nás musí dělat také." Ale Eva už chápe rozdíl. Tam je to součást hry, člověk lže a každý s tím počítá a ví to, lžou si všichni navzájem, ale tady lidé věří všemu, co řekneš . . . Úřady, sousedé, i ta stará babička. A pak — ten vlastně nejhorší pocit — co bude z vlastních dětí, které přetváře rodičů věří taky . . . ?

Mimochodem, exteriéry k tomuto televiznímu dokumentu nemohli jeho autoři natáčet na skutečném místě děje. Zklamání a stud důvěřivých obyvatel vesničky Brütten je ještě příliš silný, ještě mají v živé paměti příběh s chudými, falešnými přístěhoválci . . .

Karel Jezdinský

ZPRÁVA DOKUMENTAČNÍ KOMISE K 231

s doslovem Josefa Škvoreckého vyjde v nejbližší době. Je to část archivu Dokumentační komise K 231, jehož fotokopie se podařilo dostat za hranice. Jde bez výjimky o doklady, které každý ze svědků poslal Komisi s vědomím, že budou předloženy rehabilitačním soudům nebo vyšetřovacím komisím ministerstva vnitra a spravedlnosti. — Zpráva vychází nákladem členů Dokumentační komise K 231 v exilu a jeden výtisk stojí \$4.00. Celý čistý zisk je určen na Sociální fond bývalých politických vězňů. — Cokoliv poukážete nad cenu knihy, bude fondu vyplaceno ihned! Knihu si můžete objednat: 68 Publishers Toronto, Box 695, Station A — Toronto, Ontario — Canada.

Krajský oznamovatel

Český pension v rakouských Alpách

ZELERMOOS, 5700 Zell am See, Tel. (06542) 202046

Krajské prostředí, celoroční lyžování, výlety do okolí (Grossglockner, Salzburg, Vídeň). — Volné pokoje v červenci a srpnu — za osobu se snídaní od S. Fr. 12.—

Víte, že

REZNICTVÍ A UZENÁŘSTVÍ JOSEF ČURDA, MARGARTENSTR. 11

. . . je jen 205 m od nádraží Selnau . . . vyrábí na 20 druhů českých a slovenských specialit . . . rozesílá maso a uzeniny po celém Švýcarsku (maso za velkoobchodní ceny) . . . při objednávce nad S. Fr. 50.— neúčtuje poštovné.

Nevíte?

Tak přijďte nebo volejte 01/23 52 65

PSACÍ A POČÍTAČÍ STROJE

pro krajany se slevou — jakož i veškeré opravy zařídí ANTONÍN ZETEK, Illnauerstr. 24, 8307 Effretikon, tel. 052-32 53 08

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě W. Pisoft, společník fy: AUTO WEISS, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich, tel. 01-62 14 55.

Přes UNIONFUNK

v Zürichu seženete českého taxikáře, znalého místních poměrů, památek a vůbec všeho zajímavého.

Volejte 01-47 30 47 a žádejte pana IVANA MÁDRA.

KNIHY

všech čs. exilových nakladatelství dodává:

Oskar Krause, CH-8307 EFFRETIKON, Rebenstr. 2

Privat Galerie ve Švýcarsku

vystavuje díla předních exilových výtvarníků — sjednejte návštěvu. Telefon — 052/324176 — Švýcarsko

28 letý sportovní trenér velmi dobrého zajištění, dříve z Prahy, hledá dívku k vážnému seznámení. Zn. "Jen vážně-Pište do adm. t. 1."

(ODPOVĚDI OD PRAMENE)

Dostáváme do naší evropské redakce i dotazy čtenářů. Občas na ty, které se týkají širšího okruhu čtenářů, budeme odpovídat. Dnes tedy "odpovědi od pramene" k prvním dotazům:

Budu Ve Švýcarsku již pět let. Musím žádat sama o udělení "niederlassungu"? J. P., Effretikon

"Podle sdělení zodpovědného úřadu, departmentu justice a policie v Bernu, nemusí osoby, které obdržely na území Švýcarska politický azyl, podávat žádné zvláštní přihlášení. Niederlassungsbewilligung, povolení k usazení, jim bude zpravidla automaticky přiznáno. Ovšem mohou se stát případy, že úředníci některých Gemeinde nemusí být s tímto rozhodnutím seznámeni, pak jim to musíte sami připomenout."

Žiji v německé části Švýcarska, ale rád bych se učil i francouzsky. Existují nějaké společné kursy? H. E., Ůster

"O tuto zásluhou činnost se stará Spolek Helveto-československého přátelství se sídlem v Lausanne. Každoročně většinou pořádá nejen kursy jazyka francouzského, ale i kursy vlastivědné. Bližší podrobnosti si můžete vyžádat na adrese: Amitiés Helveto-Tschecoslovaques, Case postale 137, 1000 Lausanne 4."

Slyšel jsem, že ve Švýcarsku existují spolky Sokol. Můžete mne informovat, kde jsou a kdy cvičí? K. F., Birstelden

"Máme informace o činnosti Sokola v Zürichu a v Bernu, ale tělocvičné jednoty Sokol jsou i např. ve Winterthuru, Solothurnu, v Rakousku pak zejména ve Vídni. Züriští Sokolové cvičí vždy ve čtvrtek od půl osmé večer v Schulhauss Manegg, Tannenrauchstr. 10, v Bernu pak každou středu v tělocvičné Weiermattstr. 58 od šesti hodin večer, oddíl odbijenkářů (závodní) pak trénuje každé úterý v Sekundarschule Wabern od osmi hodin večer."

SPORT

ČSSR-Dánsko 6:0 v mezistátním utkání v Praze o postup na fotbalové mistrovství světa. Českoslovenští fotbalisté zvítězili hladce, když 3 branky dal Veselý a po jedné Nehoda — Bičovský a Hagara. Příležitost Českoslováků stoupla a rozhodující zápas o účast na mistrovství světa bude sehrán mezi Československem a Skotskem.

V dohrávaném kole první fotbalové ligy zvítězil na domácím hřišti Spartak Trnava nad Slovanem Bratislava, díky velmi dobré hře v začátcích zápasu, 2:0. Zápasu přihlíželo v přeplněném hledišti více než 28 tisíc diváků.

Fotbalisté do 23 let, neboli Lvičata, sehráli na ostravském stadionu jako obhájci titulu mistrů Evropy svůj poslední zápas kvalifikační skupiny s mladými fotbalisty Švédska. S překvapením a proti všemu očekávání zvítězili švédští junioři 1:3.

Po třítydenní přestávce v nejvyšší fotbalové soutěži bylo zahájeno 27. kolo, ve kterém Baník zvítězil nad Spartou 2:0. Sparta nastoupila značně oslabena, chyběli ji Chovanec, Princ, Semendák, Mašek a Bouška, což, pochopitelně, se odrazilo na celkovém výsledku zápasu. Návštěva zápasu byla opět velmi slušná, 18 tisíc diváků.

—pza—

JOSEF MALEČEK SEDMDESÁTNIKEM

V minulých dnech oslavil sedmdesáté narozeniny československý sportovec číslo jedna Josef Maleček. Vynikajícímu jubilantovi, který proslavil čs. hokej, tenis, fotbal, golf a další sporty, upřímně gratulujeme.

Jak mitenwaldští k houslím přišli

Když jsem občas v Praze sedával u svého přítele mistra — houslaře a zapíral s ním debaty, jakže se to vlastně dělá, aby dřevo vydávalo tóny, podnikal ve svém vyprávění nejčastěji exkurze do historie a to až k mistrům cremonským do šestnáctého a sedmnáctého století. A při těch exkurzích nejednou padlo jméno obce Mittenwaldu na hranicích Rakouska a Bavor. Není to sem daleko na Brenner, a tak už od raného středověku tudy přicházeli obchodníci z jihu na sever, ze severu na jih. Aby se v Mittenwaldu mohlo skladovat zboží, počítat na burze, přijímat kupce a povozníky na byt a stravu, postavila obec hostince, sklady, stáje pro potahy, široké vjezdy do dvorů. Z Itálie a orientu sem přicházelo koření — jižní ovoce, bavlna, samet a hedvábí, zlato i stříbro, oleje a sudy nejlepšího vína. Ze severu, hlavně z německých měst Augsburgu a Norimberka se dovážely látky a výrobky zlatotepců. Zlé časy ovšem nastaly, když byly trhy přeloženy do Bolzana. A tu zachránil obec před bídou mistr houslař Mathias Klotz. Vrátil se roku 1684 do svého rodiště, odkud jej před dvaceti lety poslal otec do světa, aby se něčemu kloudnému naučil. Mathias Klotz pracoval jako učedník a pak jako tovaryš u italských houslařů, jeho učitelem byl podle ústního podání i slavný mistr cremonský Nicolo Amati, z jehož školy vyšel například také dosud nepřebraný mistr umění houslařského Antonio Stradivari. Dalším velkým houslařem, u kterého Mathias Klotz pracoval, byl zakladatel tak zva-

né "tyrolské školy" Jakub Stainer, mezi jehož vyučenec patřil i náš Tomáš Edlinger, zakladatel "pražské školy" ve stavbě houslí.

Když se Mathias Klotz tehdy před dvěma sty osmdesáti lety vrátil domů, založil houslařskou dílnu, v níž vyučil mnoho mitenwaldských mládců stavbě houslí. Mittenwaldské housle si objednávaly kláštery z blízkého a dalekého okolí, kde se pěstovala hudba. Další kupce pak našli houslaři v Innsbrucku — Mnichově, Augsburgu a jiných městech, a jméno Mittenwaldu získávalo na proslulosti.

Původní dílna Mathiase Klotze, jakož i celý domek Klotzovy rodiny je dnes muzeem s čilým přívalem návštěvní-

ků, protože Mittenwald je jedním z vyhledávaných alpských turistických center.

Bývalá hlavní obytná světnice je zařízena jako stará houslařská dílna, kde se dozvíte, že housle se stavějí ze čtyř druhů dřev, smrkového, javorového, lipového a ebenového, a že se skládají ze šedesáti součástek. A klenba houslí že patří k nejdůležitější práci houslaře, a že jedna z hlavních součástí — které se říká duše houslí, se zhotovuje ze dřeva smrkového, a že ta duše nese celou tíhu strun a tím umožňuje volné chvění rezonanční desky. Bavorský král Ludvík I. založil v Mittenwaldu roku 1858 školu pro stavitele houslí, ve které se dodnes mladí adepti houslařského u-

mění učí postavit samostatně celý nástroj. Nyní je to škola státní, byla před patnácti lety renovována, aby dostala současným nárokům.

Mezi jiným tu zařídili laboratoř pro elektroakustická měření, kde se uskutečňují výzkumné práce. Učební doba je tu třípůlletá, žáci se kromě stavby houslí učí také hudebnímu umění interpretačnímu.

Mají svůj komorní soubor a velký orchestr. Výuka končí tovaryšskou zkouškou, při které musí posluchač odevzdat perfektní nástroj, zhotovený vlastními rukama. Po tovaryšské zkoušce tu má pak ještě možnost přípravy na zkoušku mistrovskou. V tomto školním roce se přihlásilo ke studiu na škole 120 zájemců, přijato byl osm nejtalentovanějších. Nejvíce sem přicházejí posluchači ze Spo-

jených států, Anglie a Japonska. A nejsou to jen sami mládenci. O titul mistra — houslaře usilují také dívky. Jedna z nich, Pat, přijela do Mittenwaldu z Ameriky. Celkem ve všech ročnících současně může na Mittenwaldské státní houslařské škole studovat třicet posluchačů. Mnohým z nich se stává, že si během studií toto poetické alpské místo zamílují jako svůj domov. Pak se tu usazují natrvalo. Svou dílnu tu má například mistr Josef Kantušer, který sem přišel ze Slovinska. Staví housle, jež se prodávají jen za cenu nad čtyři tisíce marek. Že tahle obec a její obyvatelé dokážou chránit své staré tradice a chovat se k nim s úctou, za to sklízí obdiv každého, kdo se do Mittenwaldu přijede podívat.

— SE —

PRÁZDNINY a česká kniha v zahraničí

Čtenářský hlad po dobré české knize trvá. Doma i v cizině. Kdežto doma současná literatura stagnuje, a starší kvalitní věci se vydávat nesmějí, my v emigraci máme v tom ohledu větší štěstí. Také Universum Sokol Publications patří k vydavatelstvím, které jsou sto zájmu čtenářů o dobrou českou knihu vyhovět. Zde je seznam a stručný popis knih, vydaných doposud naším nakladatelstvím:

DEMOKRATICKÝ MANIFEST —

Ferdinand Peroutka. Vyznání víry v demokracii, svobodu a právo na národní sebeurčení. Mužný boj s ideologií komunismu, jehož slabiny jsou zde odhalovány nejpopulárnějším mistrem pera. Kniha skutečně hodná tradice českého humanismu.

POČÍTADLO —

Petr Den. Sbíрка esejí, zkoumajících vztahy mezi náboženstvím, politikou a matematikou, jež se zároveň snaží dát novou náplň pojmu "demokracie", aby revoluce davů a nových národů, měnící podobu našeho století, nebyla revolucí nihilismu, prosté moci a smrti, nýbrž revolucí míru a života.

VE VLÁDĚ DRUHÉ REPUBLIKY —

dr. L. K. Feierabend. Paměti muže, který spoluřídil osudy národa a státu v tragické pomnichovské době. (Rozebráno).

VE VLÁDĚ PROTEKTORÁTU —

dr. L. K. Feierabend. Pokračování pamětí člena české protektorátní vlády z doby po 15. březnu 1939, obsahující množství zajímavých a významných detailů o tehdejších událostech.

Z VLÁDY DOMA — DO VLÁDY V EXILU —

dr. L. K. Feierabend. Autor zde líčí svůj dobrodružný útěk z Protektorátu přes Maďarsko, Jugoslávii a Francii do Londýna a popisuje zajímavým způsobem poměry v tehdejší exilové vládě presidenta Beneše.

ANTONÍN ŠVEHLA —

textová a fotografická monografie, vydaná ke stoletému výročí narození tohoto politika, který spoluzakládal, budoval a řídil mladý československý stát. Neopracovatelná publikace zejména pro mladé emigranty, kteří o Antonínu Švehlovi doma buď neslyšeli vůbec, anebo jenom nepravdy.

KAŽDÁ Z TĚCHTO KNIH PŘEDSTAVUJE TVORBU NAŠICH PŘEDNÍCH SPISOVATELŮ A BÁSNÍKŮ, ŽIJÍCÍCH MIMO SVOU VLAST. ZAKOUPENÍ NĚKTERÉ Z NICH OBOHATÍ JISTĚ VAŠI KNIHOVNU

OBJEDNÁVÁM:

Demokratický manifest —	
Ferdinand Peroutka	\$4.00
Počítadlo — Petr Den	2.50
Ve vládě protektorátu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Z vlády doma — do vlády v exilu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Ledy se hnuly — V. N. Duben	3.00
Antonín Švehla	3.00

ÚHLEM NA OBLOHU —

Miroslav Rašín. Sbíрка cestopisných črt, zejména z Jižní Ameriky, politických i intimních úvah již zemřelého autora, je moderním protestem proti odlidštění a zmechanizování světa.

BEZNADĚJE A NADĚJE —

Karel Valehrach. Krajan, písmák líčí svůj těžký, avšak zkušenostmi bohatý život, v němž křížem — krádem procestoval všech pět světadílů, s očima otevřenými a se srdcem, které rozumí lidské bídě.

OD A DO Z —

veselé abecední fantazírování-slovy a kresbami — populárního komika Járy Kouta.

VERŠE ZE ZÁSUVKY A VERŠE ZAPOMENUTÉ —

Josef Martínek. Česko-americký novinář a básník tu ve čtyřech částech podává silné básnické obrazy několika svých životních údobí.

HOLOUBEK, KTERÝ SE NA VŠECHNO PTAL —

Josef Martínek. Půvabná dětská knížka veršů s lahodnou češtinou a podivuhodnou fantazií.

SONGS OF THE DESERT —

Josef Martínek. Sbíрка anglických básní, které byly otištěny ve více než 40-ti amerických a kanadských časopisech. Autora zde inspirovala zejména velká americká poušť na jihozápadě USA.

LEDY SE HNULY —

V. N. Duben. Kniha nutná pro každého, kdo chce vědět, kdy a jak začaly drobné sopečné výbuchy, které pak, po několika letech, vedly k Pražskému jaru.

THIS AND THAT —

E. J. Popera. Kdo zná české verše tohoto básníka, jistě sáhne se zvědavostí po jeho první sbírce básní anglických.

Úhlem na oblohu — Miroslav Rašín	2.50
Beznaděje a naděje — Karel Valehrach	2.50
Od A do Z — Jára Kohout	1.50
Verše ze zásuvky a verše zapomenuté —	
Josef Martínek	2.00
Holoubek, který se na všechno ptal —	
Josef Martínek	1.00
Songs of the Desert — Josef Martínek	3.00
This and that — E. J. Popera	2.00
Půlnoční pacient — Egon Hostovský	3.00

Z ruského humoru ...

Příjde ruská mátuška za přítelkyni, která je písařkou v kanceláři s Tolstého "Vojnou a mírem" a důvěrně jí žádá: "Prosím tě, oklepej mi to laskavě na stroji s dvěma průklepama ...". "Proč", diví se přítelkyně, "tohleto přece dostaneš v každém knihkupectví!" "Já vím", vysvětluje mátuška, "jenže děti to mají ve škole za povinnou četbu a když to nebude vypadat jako samizdat, tak mi to nebudou číst ...".

Tuto anekdotu vyprávěl ruský spisovatel Julius Tělesin, nyní žijící na západě, jako ilustraci, jak je tento druh neoficiální literatury, samizdat, dnes v SSSR rozšířen. Tělesin, jako mnozí jiní v Rusku, odmítá říkat samizdatu ilegální literatura — i když šířit ji je nebezpečné. Vysvětluje: "Když se bojím jít na ulici, protože venku běhá vzteklý pes, neznamená to ještě, že žít venku je nezákonné."